

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

Ἡ φρεϊνὴ θεατρικὴ περίοδος ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς ὡς τὰ τῶρα, δὲν ἔδωκε κανένα Φραντζίζικο ἔργο μὲ κάποια ἀνώτερη φιλολογικὴ ἀξία, κανένα ἔργο μὲ ἀληθινὰ δημιουργικὴ ἔμπνευση, πού νὰ βάζῃ σὲ καινούργιες σκέψεις τὸ νοῦ τοῦ θεατῆ. Ὅλα τους τὰ δραματάκια κοινὰ καὶ ρουτινίστικα, μὲ ψυχολογικὴ περίπτωση καμιὰ φορά, πού ἀλαφριά μόνο θίγουνε γιὰ νὰ μὴν κουρασούνε τὸ μυαλό τοῦ ἀπροκτῆ.

Καὶ πάλι ἡ κωμωδία, ἡ μεγαλύτερη καὶ σπουδαιότερη θεατρικὴ παραγωγὴ τοῦ Παρισιοῦ, ὅλες βιομηχανικὰ μαγερέματα, παρασκευασμένα κατὰ τὴν τρίμηνη ἐπίτηδες ἀπομόνωση στὴν τάδε ἐπαυλὴ καὶ ἐξοχὴ τῶν συγγραφέων, ὅπως γράφουνε οἱ φημερίδες, ἐλαφριά, κομψά, λεπτά, χωνευτικά, καποτε ἔξυπνα, ἀλλὰ ἐφήμερα καὶ περαστικά, σὰ μόδα· πολλὴ μόνο προσοχὴ καὶ φροντίδα, πὼς μὲ μιὰ κίσχροτητα, μὲ μιὰ ἄτερμη λέξη, θὰ κολακίψουνε, θὰ γαργαλίσουνε καὶ θὰ διαρθεύουνε τὸ γούστο τοῦ κοινοῦ καὶ ἔτσι θάχουνε μεγαλύτερη ἐπιτυχία πολλὰς βραδιῆς, τὸ μόνο πού εὔχεται ὁ ἕνας στὸν ἄλλονε καθὲ ἀπρώτην στὶς φημερίδες πού ἀλληλοταϊνεύονται καὶ ἀλληλοκαμκρώνονται. Ἀπὸ ὅλες αὐτὲς τὶς κωμωδίες πού παίζονται 100—150 φορές στὴ σειρά, παίρνονται ὅσες μὰς σερβίρονται μεταφρασμένες τὸ καλοκαίρι στὴν Ἀθήνη καὶ αὐτὲς εἶναι ἡ διανοητικὴ τροφὴ μας στὸ θέατρο, καὶ θάνα: ἐνὸσω νομίζουμε πὼς θέατρο εἶναι μόνο ὅ,τι δημοσιεύεται στὰ παραστήματα τῆς Illustration

Ἔργο χωρὶς μεγαλοπρέπεια σκηνοθεσίας, χωρὶς πλοῦτο περιβαλλοντος καὶ τουχλετῶν, χωρὶς πρὸ πάντων ρόλο ἀβανταδόχο, ἐπίτηδες γραμμμένο γιὰ ορισμένη ἠθοποιό, δὲν παίζεται σὲ φραντζίζικη σκηνή. Καὶ ἐνῶ ἡ κυβέρνησις δίνει τὸ μεγαλόσταυρο στὸν Σαρδοῦ καὶ ὅλη ἡ Γαλλία τὸν καμκρώνει ὡς τὸ μεγαλύτερο δραματικὸ τῆς συγγραφῆς, οἱ λίγοι ἐκεῖνοι πού ἐλπίζουν καὶ φωνάζουν γιὰ μιὰ ἀναγέννησι τῆς δραματουργίας, δὲν μποροῦν νὰ δείξουν ἐκείνους πού ἀξία θὰ ἐρμηνέψῃ τὰ ἰδανικά τους καὶ τὶς τάσες τους· καὶ γι' αὐτὸ ἡ προσπάθεια αὐτῶν τῶν λίγων μὲ τὸ θέατρο τῶν Τεχνῶν πού ἰδρύσανε ἀπέτυχε ἐξ αἰτίας τῶν ἀσθενικῶν ἔργων πού ἀνεβαζάνε καὶ τῶν ἄτεχνων ἠθοποιῶν πού τὰ ἐρμηνεύανε. Χρόνια καὶ χρόνια τώρα ἔχει νὰ δείξῃ ἡ Γαλλία συγγραφῆς δραματικὸ πού το ἔργο του μποροῦσε νὰ ζήσει ἢ καὶ τὸ ὠχρὸ ὄνομα τοῦ Becque σβύνεται δίπλα τοῦς μεγάλους ἀναμρφωτὲς τοῦ θεάτρου τῶν ἄλλων ἐθνῶν.

Καὶ ἀνάλογα μὲ τὴν ἔλλειψη μεγάλου φραντζίζου δραματικοῦ, εἶναι ἡ στέρηση τῆς γαλλικῆς σκηνῆς ἀπὸ μεγάλο τεχνίτη ἠθοποιό· κανέναν ἄντρας γιὰ νὰ συγκριθῇ μὲ τὸ Νοβέλλη, καμιὰ γυναίκα γιὰ νὰ σταθῇ δίπλα στὴ Ντουζε, ὅπως ἔγραψε τελευταῖα ὁ Ἀντουάν. Μπροστὰ ἀπὸ ὅλες τὶς ἄλλες, ὄχι στὴ φήμη ἀλλὰ στὴν τέχνη, προβάλλει τώρα ἡ Suzanne Després, ἡ μαθήτρα τοῦ Ἀντουάν· ἄσκημη, κακοςώματη καὶ κοντὴ, μὲ φωνή

πολύ κοινή, κατορθώνει με τέχνη αληθινή, φυσική, αβίαστη να γυρίζει την πρώτη αντίπαθεια σ' ένα θαυμασμό ένθουσιαστικό με τις αρμονικές και ήρεμες κινήσεις της και το χρωματισμό της φράσης, ενώ σε λίγο σε μια δυνατή σκηνή μ' ένα ξέσκισμα φωνής αληθινά μαγικό και συγχρόνως αρμονικό, δίνει στον άκροατή μια φρικίαση καλλιτεχνική αλησιμόνητη. Υπέροχη στην Τζοκόντα του Ντανούντζιο· χαϊδευτική στον έρωτα, άγρια στην όργη της, παθητική στη λύπη της. Αληθινή, ζωντανή Νόρα του Ibsen, με παιδιακίστικη και παιχνιδιάρικη αφέλεια στην πρώτη πράξη, μ' άγρια και αφρένιαστη απέλπισία στην σκηνή του χοροῦ. Δεν τον παίζει ή Després, τονέ ζῆ το ρόλο της.